

การส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถทหารประจำการใน
พื้นที่ชายแดนในการบริหารจัดการท่องเที่ยว กรณีศึกษาแหล่ง
ท่องเที่ยวปราสาทตาเมือน-ตาควาย จังหวัดสุรินทร์

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก วิเชียร เรืองแสน
รองผู้อำนวยการกองยุทธการ กองทัพบกที่ 2

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2567

เอกสารวิจัยเรื่อง การส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถหารประจำการ
ในพื้นที่ชายแดนในการบริหารจัดการท่องเที่ยว กรณีศึกษา
แหล่งท่องเที่ยวปราสาทตาเมือน-ตาควาย จังหวัดสุรินทร์

โดย พันเอก วิเชียร เรืองแสน

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง รัชนินาฏ ถนอมสิน

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2567 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ดีมาก**

พลตรี
(ทองศักดิ์ มหาวงศ์) **ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก**

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก
(พิชชญาน พวงทอง) **ประธานกรรมการ**

พันเอก
(เอกลักษณ์ อินทรไผ่ชิต) **ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา**

พันเอก
(พงศ์ปณต อรุณสุวรรณ) **กรรมการ**

พันเอก
(เจษฎา เหมหาชาติ) **กรรมการ**

พันเอกหญิง
(รัชนินาฏ ถนอมสิน) **กรรมการ**

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พันเอก วิเชียร เรืองแสน
เรื่อง	การส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการบริหารจัดการท่องเที่ยว กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวปราสาทตาเมือน-ตาควาย จังหวัดสุรินทร์
วันที่	11 กันยายน 2567 จำนวนคำ : 8,800 จำนวนหน้า : 25
คำสำคัญ	ทหารประจำการในพื้นที่ชายแดน, การบริหารจัดการท่องเที่ยว, ปราสาทตาเมือน-ตาควาย
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาวะแวดล้อมบริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย ศึกษาบทบาท ขีดความสามารถของทหารประจำการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณปราสาทตาเมือน - ตาควาย รวมทั้งศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการจัดการท่องเที่ยว บริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถของทหารที่ประจำการบริเวณแนวชายแดนในการจัดการท่องเที่ยวให้เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนไปสู่การสร้างเชื่อมั่นในพื้นที่ชายแดน โดยดำเนินการวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า ปราสาทตาเมือน-ตาควาย เป็นแหล่งโบราณสถาน อารยธรรมขอมโบราณ ตั้งอยู่บริเวณแนวชายแดนซึ่งยังไม่มีความชัดเจนเรื่องเส้นเขตแดน และยังเป็นพื้นที่อ้างสิทธิ์ทั้งฝ่ายไทย และฝ่ายกัมพูชา กำลังทหารที่ประจำการอยู่บริเวณปราสาท มีภารกิจในการป้องกันชายแดนโดยการปฏิบัติตามพันธกิจ 5 ประการของกองทัพบก โดยเฉพาะการเฝ้าตรวจชายแดน และการพัฒนาสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากการลาดตระเวนเฝ้าตรวจของกำลังพลที่ประจำการอยู่ในพื้นที่แล้ว การส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณปราสาทและพื้นที่โดยรอบๆ ยังเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ ที่จะเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคง ในพื้นที่ โดยการ อบรม ให้ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ในพื้นที่ และความรู้ด้านโบราณคดี ตลอดจนการส่งเสริม ให้มีส่วนร่วมกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยว อย่างเป็นระบบ

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Wichian Ruangsane

TITLE: The Enhancement of the Roles and Capabilities of Active-Duty Soldiers in Border Areas in Tourism Management: A Case Study of Ta Muen-Ta Kwai Castle in Surin.

DATE: 11 September, 2024 **WORD COUNT:** 8,800 **PAGES:** 25

KEY TERMS: Soldiers stationed in border areas, tourism management, Prasat Ta Muen-Ta Kwai

CLASSIFICATION: Unclassified

This strategic research aims to study the environment surrounding Ta Muen-Ta Kwai Sanctuaries, the role and capacity of military personnel in promoting tourism in the area, and guidelines for promoting the role and developing the capacity of military personnel in border areas for tourism management at Ta Muen-Ta Kwai Sanctuaries. The research aims to promote the role and develop the capacity of military personnel in border areas for systematic and efficient tourism management, leading to security in the border area.

The research methodology employed a documentary research approach. The results found that Ta Muen-Ta Kwai Sanctuaries are ancient Khmer civilization sites located in a border area with an unclear border demarcation and are still claimed by both Thailand and Cambodia. The military personnel in the area are tasked with border protection in accordance with the five missions of the Royal Thai Army, particularly border surveillance and developing relations with neighboring countries. In addition to the patrols conducted by military personnel in the area, promoting tourism in and around the sanctuaries is another strategy to enhance security in the area. This can be done by providing training on local history and archaeology, and by encouraging military personnel to participate with the community in systematic tourism management.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง การส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการบริหารจัดการท่องเที่ยว กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวปราสาทตาเมือน-ตาควาย จังหวัดสุรินทร์ สำเร็จลงได้ด้วยความรู้จากคณาจารย์วิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่ได้กรุณาแนะนำแนวทาง และให้วิชาความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย รวมทั้ง พันเอก เอกลักษณ์ อินทรโฆสิต ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจาก พลตรี ทนงศักดิ์ มหาวงศ์ ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก และคณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคลทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลา แรงกาย แรงใจ ให้ความรู้และประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พันเอกหญิง รัชนิภา ฤทธอมสิน อาจารย์ที่ปรึกษาเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ที่ได้ช่วยให้แนวทางและปรับแก้เนื้อหาให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าของเอกสารวิจัยฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้แก่กำลังพลที่เสียสละและปฏิบัติหน้าที่ป้องกันชายแดนในพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย รวมถึงขออุทิศแต่กำลังพลที่เสียสละชีวิตในการปกป้องอธิปไตยของชาติ ในการรบปะทะในพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย เมื่อปี พ.ศ. 2554 และหวังว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเกิดประโยชน์กับกองทัพบก และหน่วยงานความมั่นคงที่ยังคงปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดน ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลให้เกิดประโยชน์ต่อกำลังพล และนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	
การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย	7
การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ ชีตความสามารถของทหารประจำการ และบทบาทด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว	8
การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถ ทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการจัดการท่องเที่ยว	11
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	18
บทที่ 4 บทสรุป	
สรุปผลการวิจัย	22
ข้อเสนอแนะ	24
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เป็นพื้นที่ตามแนวชายแดนระหว่างประเทศไทย และประเทศกัมพูชา ซึ่งยังไม่มีความชัดเจนเรื่องเส้นเขตแดน การวางกำลังป้องกันชายแดนของทั้งสองฝ่ายก่อนเหตุการณ์ปะทะ เมื่อปี พ.ศ. 2554 เป็นการวางกำลังของทหารประจำถิ่น และแนวการวางกำลังยังห่างจากแนวชายแดนประมาณ 3 - 5 กิโลเมตร เพื่อลดความหวาดระแวง ระหว่างกำลังป้องกันชายแดนทั้งสองฝ่าย ระดับความสัมพันธ์ของกำลังทหารที่ประจำการบริเวณแนวชายแดนมีความสัมพันธ์ในระดับที่ดี และบริเวณตัวปราสาทตาเมือน-ตาควาย ฝ่ายไทยและฝ่ายกัมพูชาไม่ได้จัดกำลังทหารเข้าไปประจำการบริเวณภายในตัวปราสาท ประชาชน หรือนักท่องเที่ยวของทั้งสองประเทศ สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณตัวปราสาทได้เป็นปกติ โดยฝ่ายไทยจะมีกำลังทหารพรานจากกรมทหารพรานที่ 26 ซึ่งวางกำลังบริเวณใกล้กับตัวปราสาทคอยทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว

ต่อมาเกิดกรณีพิพาทพื้นที่เขาพระวิหารเมื่อปี พ.ศ. 2552 ฝ่ายกัมพูชาได้เคลื่อนย้ายกำลังที่อยู่ห่างจากแนวชายแดน เข้ามาประชิดแนวชายแดน และมีการเพิ่มเติมกำลังกำลังรบหลักบริเวณแนวชายแดนตลอดแนว รวมทั้งบริเวณพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควายด้วย จากสถานการณ์ดังกล่าว เป็นเหตุให้ฝ่ายไทยได้มีการปรับการวางกำลัง โดยฝ่ายไทยมีการปรับการวางกำลังโดยใช้ทหารหลักจากกรมทหารราบที่ 23 เข้าวางกำลังแทนกำลังทหารพรานจากกรมทหารพรานที่ 26 ที่จากเดิมวางกำลังแบบเบาบางในพื้นที่อ้อมกำลัง เป็นการวางกำลังเป็นแนว เต็มกว้างด้านหน้าเพื่อเตรียมรองรับสถานการณ์ ต่อมาเหตุการณ์การปะทะในพื้นที่เขาพระวิหารได้ขยายไปสู่เหตุการณ์การปะทะในพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2554

ปัจจุบันสถานการณ์การสู้รบตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา บริเวณพื้นที่ปราสาทเขาพระวิหาร และพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย ได้ยุติลงตั้ง ทั้งสองฝ่ายได้มีการพัฒนาสัมพันธ์กันทั้งในระดับผู้บังคับบัญชา และในระดับพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง สำหรับพื้นที่ที่ยังไม่มีความชัดเจน และยังคงเป็นพื้นที่ที่ทั้งสองฝ่ายอ้างสิทธิในการครอบครอง อย่างเช่นพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ปราสาทตาควาย ฝ่ายไทย และฝ่ายกัมพูชาได้มีข้อตกลงร่วมกันในระดับพื้นที่ ให้มีการจัดกำลังทหารขึ้นมาประจำการร่วมกัน บนบริเวณตัวปราสาท

และสามารถให้นักท่องเที่ยวของทั้งสองประเทศขึ้นมาเที่ยวบริเวณตัวปราสาทได้เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ความร่วมมือของทั้งสองประเทศ และลดความหวาดระแวง หรือภาพของความรุนแรงของทั้งสองพื้นที่ ซึ่งในอดีตเคยเป็นพื้นที่การรบปะทะ

นอกจากนี้ กองทัพบกได้มีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยร่วมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ทำข้อตกลงความร่วมมือ การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตทหาร กองทัพบก โครงการ “อาร์มีแลนด์” ตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตทหารกองทัพบก (พ.ศ. 2561 - 2564) ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว บุคลากรการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้และกระจายรายได้สู่ชุมชนในหน่วยทหาร สำหรับแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตทหารประกอบด้วย การท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการและผจญภัย, การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้, การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและการกีฬา, การท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจและธรรมชาติ, การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ และการท่องเที่ยวเพื่อความรับผิดชอบและการตอบแทนทางสังคม บนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งโครงการอาร์มี แลนด์ (ARMY LAND) นี้จะเน้นการท่องเที่ยวในที่ตั้งปกติ หรือในค่ายทหาร แต่ในส่วนของส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณแนวชายแดนนั้นยังไม่มีแผนงาน, โครงการหรือกระบวนการจัดการที่ชัดเจน ส่วนใหญ่แล้วจะขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บังคับหน่วยในพื้นที่หรือบางครั้งยังขาดการประสานสอดคล้องกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐภายในจังหวัดที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่หากมีแผนงานหรือแนวทางในการบริหารจัดการที่จะส่งเสริมบทบาททหารในการจัดการท่องเที่ยวตามแนวชายแดนที่ชัดเจน จะช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เข้าถึงแนวชายแดนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อการปลูกฝังอุดมการณ์ให้เกิดความรักชาติและหวงแหนสมบัติของชาติปัจจุบัน รัฐบาลกัมพูชาได้กำหนดนโยบาย วิน วิน (WIN WIN) หรือ ชนะ ชนะ

โดยมีความมุ่งหมายที่จะยึดครองดินแดนตามแผนที่มาตราส่วน 1 : 200,000 ตามที่ฝ่ายกัมพูชายึดถือให้ได้อย่างเบ็ดเสร็จโดยการสร้างหมู่บ้านสมเด็จเดโชตามแนวชายแดนเพื่อย้ายประชาชนมาอยู่ตามแนวชายแดนประชิดกับฝั่งไทย รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม เช่นปราสาทขอมโบราณเช่นปราสาทตาเมือน-ตาควาย ที่ฝ่ายกัมพูชามองว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของกัมพูชา และมีการเกณฑ์ประชาชนชาวกัมพูชาหมุนเวียนขึ้นมาเที่ยวบนตัวปราสาทเพื่อเป็นการปลูกฝังความเป็นชาตินิยมให้กับประชาชน ซึ่งหลักการนี้ถือได้ว่าเป็นกลยุทธ์ที่แยบยลเป็นอย่างมากโดยไม่ต้องลงทุน หรือใช้กำลังในการแย่งชิงเช่นในอดีตที่ผ่านมา

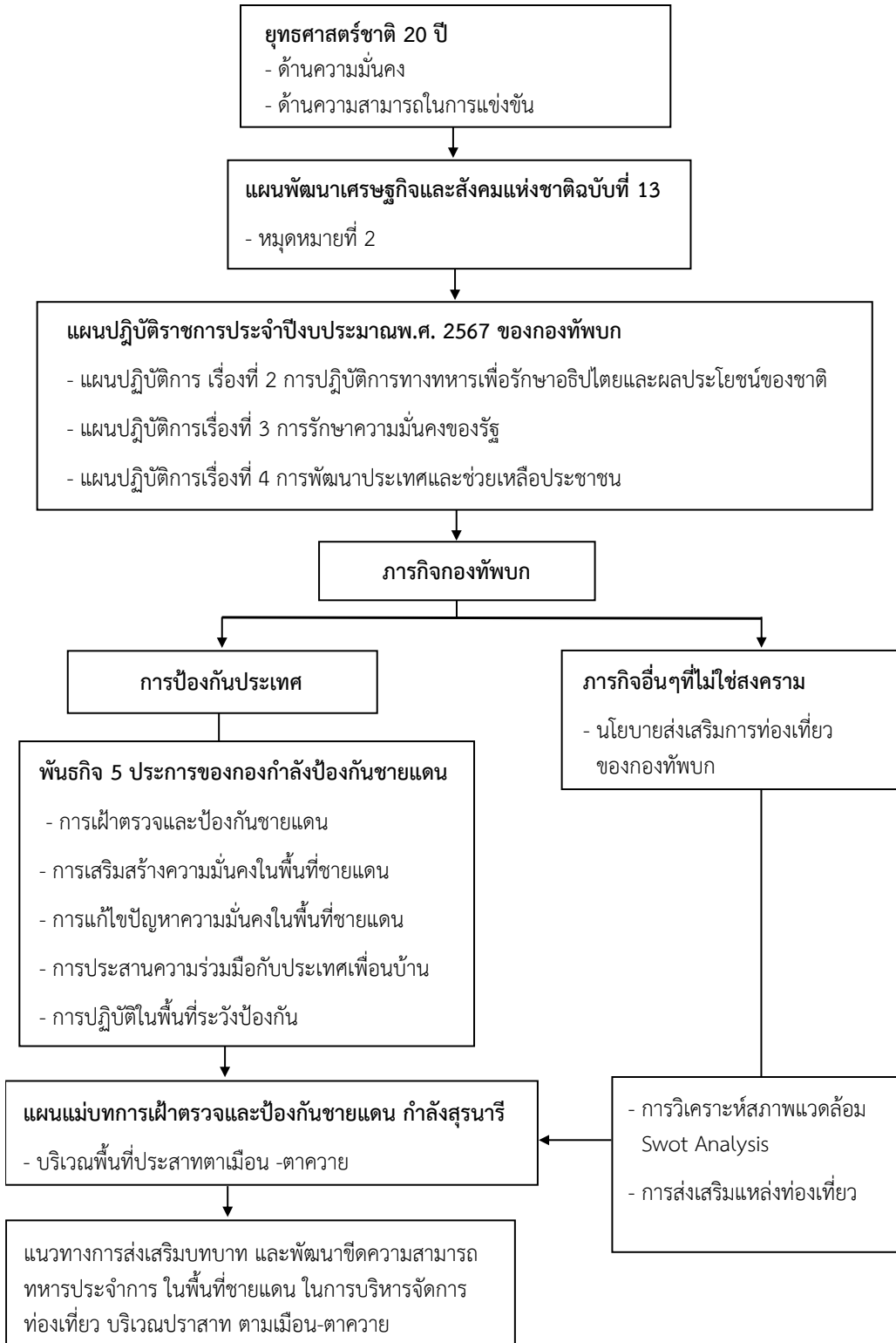

พื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย ยังคงเป็นพื้นที่ประกาศกฎอัยการศึก จึงจำเป็นต้องมีกำลังทหารไว้เพื่อปกป้องรักษาอธิปไตยของชาติ แต่นอกจากบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติตามพันธกิจของกำลังป้องกันชายแดนตามที่กองทัพบกกำหนดแล้ว การส่งเสริมบทบาททหารประจำการตามแนวชายแดนในการจัดการท่องเที่ยว บริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย นอกจากจะทำให้ทราบถึงศักยภาพและแนวทางในการจัดการ และส่งเสริมการท่องเที่ยวแล้ว ยังจะทำให้ทราบถึงบริบทของทหารชายแดนในบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะเป็นกลยุทธ์ในการป้องกันชายแดนและการรักษามรดกทางวัฒนธรรม อีกด้านหนึ่งรวมทั้งจะส่งเสริมให้คนไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกหวงแหนดินแดนและทรัพย์สินสมบัติของชาติ และปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อพื้นที่ชายแดนว่าเป็นพื้นที่ที่น่ากลัว หรือไม่ปลอดภัยให้หันมาเข้าถึงพื้นที่ชายแดนมากยิ่งขึ้น รวมถึงได้เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ของทหารที่ประจำการตามแนวชายแดนมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาในประเด็นการส่งเสริมบทบาทของทหารที่ประจำการบริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควายในการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวบริเวณปราสาท นอกเหนือจากภารกิจตามพันธกิจของกองทัพบกโดยตรง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาวะแวดล้อมด้านพื้นที่ชายแดนบริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาบทบาท ขีดความสามารถของทหารประจำการและบทบาทด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการจัดการท่องเที่ยว บริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Research) ซึ่งเป็นรูปแบบเฉพาะที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนดขึ้น

2. ขอบเขตการวิจัย

2.1 ขอบเขตด้านประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก แบ่งเป็น 3 กลุ่ม รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 17 นาย ได้แก่

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มทหารประจำการ ได้แก่ กำลังพลจากกองร้อยทหารราบที่ 211 จำนวน 3 นาย, กำลังพลจากกองร้อยทหารราบที่ 221 จำนวน 3 นาย รวม 6 นาย

- กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชน, ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านบ้านหนองคันนา หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 8, ผู้ใหญ่บ้านบ้านไทยนิยมพัฒนา หมู่ที่ 7, กำนันตำบลตาเมียง, กำนันตำบลบักได, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลตาเมียง และนายกองค้การบริหารส่วนตำบลบักได รวม 7 นาย

- กลุ่มที่ 3 หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์ 1 นาย, หน่วยพิทักษ์ป่าตาเมียง 1 นาย, เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตาเมียง 1 นาย, เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบักได 1 นาย รวม 4 นาย

2.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่รับผิดชอบของ กองร้อยทหารราบที่ 211 บริเวณปราสาทตาเมื่อน และพื้นที่รับผิดชอบของ กองร้อยทหารราบที่ 221 บริเวณปราสาทตาควาย

2.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวและแนวทางส่งเสริมการส่งเสริมการท่องเที่ยว กลุ่มโบราณสถานบริเวณปราสาทตาเมื่อน ตำบลตาเมียง และปราสาทตาควาย ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13, แผนแม่บทการเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดน กองกำลังสุรนารี และทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้กรอบความคิดเชิงยุทธศาสตร์ ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis เพื่อให้ได้แนวคิดที่เหมาะสม

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

การดำเนินงาน	2566	2567				
	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
กำหนดหัวข้อวิจัยและเสนอโครงร่างวิจัย	←→					
การเก็บรวบรวมข้อมูล		←→		→		
การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย			←→			→
นำเสนอเอกสารวิจัย และจัดทำรายงานวิจัย					←→	→

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย
2. ได้ทราบบทบาทหน้าที่และบทบาทด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของทหารประจำการตามแนวชายแดนบริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย
3. ได้แนวทางการส่งเสริมบทบาทและการพัฒนาขีดความสามารถการจัดการท่องเที่ยวบริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการบริหารจัดการท่องเที่ยว กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวปราสาทตาเมือน-ตาควาย อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ในประเด็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ความมั่นคงเป็นหลัก และมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องไปถึงแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนแผนปฏิบัติการของกองทัพบก ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตามแนวชายแดน เพื่อให้เกิดความรักและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมและทรัพย์สินสมบัติของชาติไทย

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย

ด้านพื้นที่ ปราสาทตาเมือน-ตาควาย อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เป็นพื้นที่ตามแนวชายแดนระหว่างประเทศไทย และประเทศกัมพูชา ซึ่งยังไม่มีความชัดเจนเรื่องแนวเขตแดน ยังคงเป็นพื้นที่อ้างสิทธิ์ของทั้งสองประเทศ และยังเป็นพื้นที่ที่ยังคงประกาศกฎอัยการศึก ปราสาทตาเมือน และปราสาทตาควาย ตั้งอยู่ห่างกันระยะทางประมาณ 10 - 12 กิโลเมตร ในอดีต พื้นที่ดังกล่าวเคยเป็นพื้นที่อิทธิพลของเขมรแดง และเคยเป็นพื้นที่การสู้รบ ทำให้พื้นที่บริเวณใกล้เคียงตัวปราสาท ยังคงมีกับระเบิด, ทุ่นระเบิด หลงเหลืออยู่เป็นบางพื้นที่ แต่บริเวณโดยรอบตัวปราสาทและบริเวณใกล้เคียงได้มีการเก็บกู้ ทุ่นระเบิด - กับระเบิด เรียบร้อยแล้ว จึงไม่มีผลกระทบต่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณตัวปราสาทและพื้นที่โดยรอบปราสาทแต่อย่างใด สภาวะแวดล้อมโดยทั่วไปของตัวปราสาทตาเมือน-ตาควาย เป็นปราสาทขอมโบราณ ซึ่งบริเวณที่ตั้งทั้งสองปราสาทตั้งอยู่นั้นอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ บริเวณพื้นที่โดยรอบตัวปราสาท จึงเป็นพื้นที่ที่ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ สภาพป่าเป็นป่าเบญจพรรณที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญของประชาชนในการหาของป่า และพืชสมุนไพรของประชาชนในพื้นที่

สภาพโดยทั่วไปของพื้นที่ ปราสาทตาเมือน ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของบ้านหนองคันนา ตำบลตาเมียง อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ห่างจากหมู่บ้านบ้านหนองคันนาประมาณ 5 กิโลเมตรและอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเมียง

ปราสาทตาควาย ตั้งอยู่ทางทิศใต้ บ้านบักได ตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ห่างจากหมู่บ้านบักได ประมาณ 7 กิโลเมตร และอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได โดยตัวปราสาททั้งปราสาทตาเมือนและปราสาทตาควายได้ขึ้นทะเบียนกับกรมศิลปากรและเคยได้รับการบูรณะมาแล้วหนึ่งครั้ง¹

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณที่ตั้งของตัวปราสาท ทั้งปราสาทตาเมือน และปราสาทตาควาย มีเส้นทางที่รถยนต์สามารถเดินทางถึงตัวปราสาทได้สะดวกสบาย มีการขยายสัญญาณโทรศัพท์ และไฟฟ้าเข้าถึงและครอบคลุมทั้งสองพื้นที่ ยกเว้นระบบน้ำประปาที่ยังขาดแคลนต้องอาศัยการเติมน้ำจากรถบรรทุกน้ำจากองค์การบริหารส่วนตำบลตาเมียงและองค์การบริหารส่วนตำบลบักได สำหรับการวางกำลังของกองกำลังป้องกันชายแดนบริเวณพื้นที่ปราสาทตาเมือนและปราสาทตาควาย กองกำลังสุรนารี กองทัพอากาศที่ 2 ได้แบ่งมอบพื้นที่ให้หน่วยเฉพาะกิจที่ 2 รับผิดชอบพื้นที่ โดยพื้นที่ปราสาทตาเมือน หน่วยเฉพาะกิจที่ 2 แบ่งมอบให้กองพันทหารราบที่ 21 รับผิดชอบในการจัดกำลัง ยึดรักษาพื้นที่ และพื้นที่ปราสาทตาควาย หน่วยเฉพาะกิจที่ 2 แบ่งมอบให้กองพันทหารราบที่ 22 เป็นหน่วยรับผิดชอบในการจัดกำลังยึด รักษา พื้นที่ โดยทั้ง 2 กองพันทหารราบได้ปฏิบัติตามพันธกิจ 5 ประการในการป้องกันชายแดนตามที่กองทัพบกกำหนด ได้แก่ 1) การเฝ้าตรวจและป้องกันพื้นที่ชายแดน 2) การเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน 3) การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน 4) การประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และ 5) การปฏิบัติในพื้นที่ระวางป้องกัน โดยให้ยึดถือปฏิบัติตามแนวความคิดในการปฏิบัติการพิเศษ

การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ ชีตความสามารถของทหารประจำการ และบทบาทด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

สำหรับบทบาทและความสามารถของทหารที่ประจำการบริเวณพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย คือการปฏิบัติตามพันธกิจ 5 ประการ ตามที่กองทัพบกกำหนด โดยมีแนวคิดที่สำคัญ ได้แก่

1. การเฝ้าตรวจและป้องกันพื้นที่ชายแดน โดยประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้
  - การเตรียมสนามรบด้านการข่าว
  - การจัดตั้ง/พัฒนาระบบข่าวกรองบุคคล ข่าวกรองการภาพ ข่าวกรองทางการสื่อสารและการต่อต้านข่าวกรอง

- การปรับปรุงพัฒนาระบบการเฝ้าตรวจ และบูรณาการระบบงานด้านการข่าวตามแนวชายแดน

- การจัดระบบการแจ้งเตือนเหตุการณ์ การรายงาน และการสั่งการ

- การจัดและวางกำลังควบคุมพื้นที่/ช่องทาง/ภูมิประเทศสำคัญตามแนวชายแดน

- การจัดกำลังลาดตระเวน/เฝ้าตรวจ และรักษาอธิปไตยตามแนวชายแดน

- การจัดเตรียมกองหนุนเคลื่อนที่เร็วและแผนการปฏิบัติ และบัญชีเป้าหมายให้พร้อมเผชิญสถานการณ์เร่งด่วน

- การจัดเตรียมสนามรบด้านกิจการพลเรือนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร

- เตรียมการถ่ายโอน/ส่งมอบการเฝ้าตรวจและการควบคุมพื้นที่ในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยให้กับเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็นของสถานการณ์

2. การเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน โดยประกอบด้วยกิจเฉพาะที่สำคัญ ดังนี้

- ดำรงการจัดตั้ง การฝึก จัดระบบ และควบคุมการใช้กำลังประชาชน (มูลนิธิไทยอาสาป้องกันชาติ., ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน, ราษฎรอาสารักษามูลุ่บ้าน, คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, ลูกเสือชาวบ้าน และแหล่งข่าวประชาชน ฯลฯ)

- ดำเนินงานกิจการพลเรือน และพัฒนากำลังในระบบต่อสู้เบ็ดเสร็จ (กำลังรบหลัก, กำลังกึ่งทหาร และกำลังประชาชน)

- สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่/ศักยภาพของคน หมู่บ้านและชุมชนในพื้นที่ชายแดนให้มีความมั่นคง ปลอดภัย

- เตรียมกำลังประชาชนในการควบคุม จัดระเบียบ และดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชนในพื้นที่ พร้อมทั้งประสานการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้แน่นแฟ้น และมีเอกภาพในการปฏิบัติ

3. การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน โดยประกอบด้วยกิจเฉพาะที่สำคัญ ดังนี้

- การป้องกัน สกัดกั้น และปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น ยาเสพติด ผู้หลบหนีเข้าเมือง การค้ามนุษย์ การค้าอาวุธ อาชญากรรมข้ามชาติ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ-และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

- บูรณาการแผนงาน/การปฏิบัติร่วม และสนับสนุนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงต่าง ๆ ในพื้นที่ชายแดน

- การสนับสนุนการดำเนินการต่อผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบ (ผกร.) และผู้หนีภัยความไม่สงบ ชาวเมียนมา (ผกสม.)

- การจัดเตรียมสนามรบด้านกิจการพลเรือนเพื่อเตรียมการช่วยเหลือประชาชน และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความมั่นคงต่างๆ

4. การประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยประกอบไปด้วยกิจกรรมเฉพาะที่สำคัญ ดังนี้

- การพบปะพัฒนาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนการเยือน แลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการข่าว การปฏิบัติการร่วม การจัดกิจกรรมร่วม การให้ความร่วมมือ/ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อ กองกำลังทหารประเทศเพื่อนบ้าน ผ่านกลไกของหน่วยประสานงานชายแดนในทุกกระดับ

- การสนับสนุนส่วนราชการ/หน่วยที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างความร่วมมือ/พัฒนาความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนของประเทศเพื่อนบ้านทุกระดับ

- การแลกเปลี่ยนข้อมูลการถ่ายทอดความรู้และองค์ความรู้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนในพื้นที่ฝั่งไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

- การปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกให้แก่กำลังทหารเจ้าหน้าที่ และประชาชนของประเทศเพื่อนบ้านในพื้นที่ชายแดนตามความจำเป็นของสถานการณ์ เพื่อขยายผลแห่งความสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศในทุกกระดับ

- การสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ และพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนคู่ขนานตามแนวชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

- การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกความร่วมมือส่วนท้องถิ่น/ส่วนภูมิภาค/กรอบอาเซียน

5. การปฏิบัติในพื้นที่ระวังป้องกัน โดยให้ยึดถือปฏิบัติตามแนวความคิดในการปฏิบัติการพิเศษของ ทบ. ที่ได้รับการอนุมัติไว้แล้ว โดยเฉพาะในการเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดนและการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านตามพันธกิจนั้น หน่วยที่จัดกำลังประจำการในพื้นที่ทั้งสองพื้นที่ คือ กองพันทหารราบที่ 21 และกองพันทหารราบที่ 22 ได้ทำการลาดตระเวนเฝ้าตรวจในพื้นที่รับผิดชอบและกำหนดจุดพบปะ

พัฒนาสัมพันธ์กับทหารกัมพูชา โดยเฉพาะพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย หน่วยได้จัดกำลังพลเข้าไปอยู่ในบริเวณตัวปราสาท ทั้งปราสาทตาเมือน และปราสาทตาควาย เพื่อเฝ้าตรวจบริเวณตัวปราสาท และเป็นการอ้างสิทธิ์บริเวณตัวปราสาท ซึ่งฝ่ายกัมพูชาก็ได้จัดกำลังขึ้นมาประจำการบริเวณปราสาทเพื่ออ้างสิทธิ์เช่นเดียวกัน เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวบริเวณปราสาท กำลังพลที่ประจำการอยู่ขณะนั้นทำหน้าที่คอยอำนวยความสะดวก และคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ซึ่งนอกจากกำลังพลที่ประจำการบริเวณตัวปราสาท จะทำหน้าที่ในการเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดน และพัฒนาสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านแล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ที่ทิ้งขยะ ตลอดจนการรักษาบริบทด้านความสะอาดของพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุชาติดา วงษ์ชัยภูมิ (2551: 48) ที่ได้ให้ความหมายของ การจัดการท่องเที่ยวว่าเป็น กระบวนการในการจัดการการท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการดำเนินการที่เหมาะสมภายใต้บริบทของสังคม และสภาพแวดล้อมของพื้นที่ท่องเที่ยวที่รวมทั้งหมดที่มีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการทฤษฎี² และแนวคิดที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การที่มีกำลังทหารประจำการบริเวณปราสาท นอกจากจะเป็นการทำหน้าที่เฝ้าตรวจแนวชายแดนและการพัฒนาความสัมพันธ์กับฝ่ายกัมพูชาแล้ว การสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร และเอื้อหรือเกื้อกูลต่อการท่องเที่ยวก็เป็นอีกบทบาทที่สำคัญ เนื่องจากประชาชนทั่วไป หรือนักท่องเที่ยวยังคงมีทัศนคติ พื้นที่ชายแดนนั้นยังเป็นพื้นที่ที่ยังไม่มีความปลอดภัย ยังคงมีความหวาดระแวงที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว การส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถทหารประจำการให้มีบทบาทในการช่วยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ นอกจากจะเป็นการปฏิบัติตามนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกองทัพบกแล้ว ยังจะเป็นการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวในแหล่งอารยธรรม ปราสาทตาเมือน-ตาควาย ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนนั้นเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

การวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการจัดการท่องเที่ยว บริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย

แนวทางการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการจัดการท่องเที่ยว บริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย กับการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13

1. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในฐานะกลไกหลักในการช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยในปี 2566 คาดการณ์รายได้จากการท่องเที่ยวจะพุ่งแตะ 2.25 ล้านล้านบาท และมีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว³ (Travel & Tourism Competitiveness Index) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมาของไทยสามารถเพิ่มขีดความสามารถและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ยังคงรักษาจุดเด่นของประเทศด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมอัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนให้คุณค่ากับสิ่งแวดล้อมไว้ ทั้งนี้การกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะ 20 ปี โดยในระยะแรกให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการวางรากฐานด้านการท่องเที่ยวที่เน้นมาตรฐานและคุณภาพระดับสากลสิ่งสำคัญที่สุดคือการสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว การบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความปลอดภัย และไม่ให้นักท่องเที่ยวถูกเอารัดเอาเปรียบ แล้วจึงกระจายการท่องเที่ยวทั้งในมิติของพื้นที่และรายได้สู่ชุมชน ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

นอกจากจะมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจแล้วยังใช้เป็นกลยุทธ์ในการรักษาความมั่นคงของชาติโดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแนวชายแดน ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องพัฒนายกระดับขีดความสามารถ และสร้างความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวทางน้ำ และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาคโดยเฉพาะการท่องเที่ยวบริเวณแนวชายแดนของไทยที่มีแหล่งอารยธรรม และแหล่งโบราณสถาน ทั้งนี้ หากประเทศไทยมีทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ชัดเจน สอดคล้องกับ สถานการณ์และบริบทที่ส่งผลกระทบต่อ การท่องเที่ยวไทยจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการส่งเสริมการปลูกฝังให้เกิดความรักและความหวงแหนมรดกและวัฒนธรรมของชาติได้อีกด้วย ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงในประเด็นที่ 1 การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศอีกทางหนึ่ง

2. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) ประเด็น การท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ 5 ด้านโดยเฉพาะ ประเด็น การสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค⁴

ซึ่งมีความสอดคล้องกับ บริบทบริเวณของพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย ซึ่งเป็นพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ บริเวณโดยรอบปราสาทยังคงเป็นพื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์ พืชพันธุ์ไม้เป็นป่าเบญจพรรณ อุดมไปด้วยพืชสมุนไพร ซึ่งถือว่าเป็นความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติ มีเส้นทางคมนาคมเข้าถึงบริเวณตัวปราสาทได้สะดวกสบาย ในด้านวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในชุมชน ยังเป็นวิถีดั้งเดิมของคนไทยในภาคอีสานตอนใต้ซึ่งบางส่วนได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมมาจากเขมร ซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ถือว่าเป็นปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดการจัดการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และการออกแบบ การสร้างนวัตกรรม การส่งเสริมการลงทุน การสร้างเครือข่ายวิสาหกิจการท่องเที่ยว การสื่อสารและการคมนาคม การพัฒนาระบบฐานข้อมูล และการสร้างเรื่องราวเพื่อบอกเล่านักท่องเที่ยว รวมทั้ง การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรในการท่องเที่ยวเพื่อให้มีทักษะและองค์ความรู้ในการท่องเที่ยว ทั้งด้านการออกแบบ การวิจัยและพัฒนา การสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยี การบริหารจัดการ เพื่อสร้างความแตกต่างและความโดดเด่น ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

3. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570)

สาระสำคัญของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) มุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ พัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัย ผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม การยกระดับบุคลากร และผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ เข้าใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทของการท่องเที่ยววิถีใหม่ (New Normal)⁵ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟื้นตัวจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการบูรณาการ ร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคท้องถิ่น และภาคประชาชน โดยมีคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติและเขตพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกลไกในการขับเคลื่อน และพัฒนาการท่องเที่ยวของไทย เพื่อให้สามารถใช้ เป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่วิสัยทัศน์และเป้าหมายได้อย่างแท้จริง ซึ่งการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยสามารถแบ่งหน่วยงานและบทบาทที่เกี่ยวข้องในการประสานแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับนี้ สู่การปฏิบัติออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับชุมชน

ในพื้นที่ปราสาทตาเมือน ได้มีการจัดงานเยี่ยมเยือนตาเมือนเดือนเมษายน ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเมียง เพื่อเป็นการสักการะ บูชา ตัวปราสาทตามความเชื่อ

ของประชาชนในพื้นที่ และพื้นที่ปราสาทตาควาย มีการจัดงานกราบไหว้ บวงสรวง ปราสาทตาควาย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบักไดเป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ของคนในชุมชน และส่งผลดีต่อความมั่นคงในพื้นที่ทางอ้อมเนื่องจาก ประชาชนในพื้นที่เกิดความรัก ความหวงแหนต่อโบราณสถานที่สำคัญของชาติ ซึ่งการจัดงานทั้งสองพื้นที่นั้น ได้มีการเชิญฝ่ายกัมพูชาเข้ามาร่วมกิจกรรมในงานด้วย ทำให้ประชาชนทั้งฝั่งไทยและฝั่งกัมพูชา รวมทั้งกำลังพลที่ประจำการบริเวณแนวชายแดน ทั้งฝั่งไทยและฝั่งกัมพูชาได้มีโอกาสพบปะพัฒนาสัมพันธ์ร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นการลด ความหวาดระแวง และส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดความมั่นคงในพื้นที่

4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงได้กำหนดหมุดหมายการพัฒนา จำนวน 13 หมุดหมาย ซึ่งหมุดหมายที่ 2 กำหนดให้ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน เป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 และยุทธศาสตร์ชาติ หมุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน เชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ที่มุ่งเน้นการสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว รักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูด นักท่องเที่ยวทุกระดับ และเพิ่มสัดส่วน ของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเชื่อมโยง กับเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ใน 4 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 1) การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม โดยยกระดับให้ ภาคการท่องเที่ยวมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ รายย่อยและชุมชน สามารถเชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่าได้ เป้าหมายที่ 2) การพัฒนาคน สำหรับโลกยุคใหม่ เป้าหมายที่ 3) การมุ่งสู่ สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม และ เป้าหมายที่ 4) การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริการไปสู่ความยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 มีเป้าหมายในการพัฒนา การท่องเที่ยวให้เกิดความมั่นคง และยั่งยืน และพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของผู้วิจัยที่มุ่งศึกษาการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพล ในการจัดการท่องเที่ยว นอกจากการปฏิบัติการหลักในการเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดน ด้วยการลาดตระเวน การส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่แนวชายแดน ยังเป็นเครื่องมือที่ถือ ว่าเป็น Soft power ที่สามารถนำมาเสริมช่วยในการเฝ้าตรวจชายแดน และการอ้างสิทธิ์ เหนือดินแดนที่ยังไม่มีความชัดเจนเรื่องเส้นเขตแดน เหมือนกับในอดีตที่ฝ่ายกัมพูชาอ้างสิทธิ์ เหนือดินแดนพื้นที่ปราสาทเขาพระวิหารโดยอ้างหลักฐานที่เป็นภาพถ่าย เป็นต้น

ตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตทหาร กองทัพบก (พ.ศ. 2561 - 2564) ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว บุคลากร การท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้และกระจายรายได้สู่ชุมชนในหน่วยทหาร รวมทั้งการเตรียมความพร้อมสำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่การเติบโตในอนาคต และการลงทุนเพื่อพัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ระหว่างภาครัฐและเอกชน สำหรับแนวคิดในการพัฒนา การท่องเที่ยวในเขตทหารประกอบด้วย การท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการและผจญภัย, การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้, การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและการกีฬา, การท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจและธรรมชาติ, การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ และ การท่องเที่ยวเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม บนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง¹⁴ ซึ่งแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ในพื้นที่ ชายแดนโดยเฉพาะแหล่งโบราณสถานที่สำคัญ กองทัพบกยังไม่ได้กำหนดยุทธศาสตร์หรือ แนวทางอย่างเป็นระบบ ที่ชัดเจน

ในการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถ ทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการจัดการท่องเที่ยว บริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย ผู้วิจัยได้ใช้ SWOT Analysis ซึ่งประกอบด้วยวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ด้วย 7S Framework เพื่อวิเคราะห์หาจุดแข็ง และจุดอ่อน และวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้วยการใช้ PESTEL – Analysis มาเพื่อวิเคราะห์หาโอกาส และอุปสรรค ด้วยการใช้มาพิจารณาส่งเสริม ขีดความสามารถของทหารที่อยู่ประจำการตามแนวชายแดนไทย กัมพูชา บริเวณปราสาท ตาเมือน-ตาควาย อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เฉพาะด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว เท่านั้น และเพื่อกำหนดแนวทางในการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถกำลังพล ในการบริหารและจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วิเคราะห์ปัจจัยภายใน

1. จุดแข็ง (Strengths) ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ มีกำลังพลทหารที่ ประจำการบริเวณแนวชายแดน และมีกำลังพลที่จัดไปประจำการบริเวณตัวปราสาท ทั้งปราสาทตาเมือน และปราสาทตาควาย คอยดูแลอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีเส้นทางเข้าถึงตัวปราสาทได้สะดวกสบาย

2. จุดอ่อน (Weaknesses) โครงสร้างพื้นฐานหลัก ยังไม่เพียงพอและ ยังไม่ได้มาตรฐาน เช่น ห้องน้ำ พื้นที่จอดรถ เป็นต้น กำลังพลยังขาดความรู้ทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี ไม่สามารถบรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างถ่องแท้ และยังขาด กิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว พื้นที่บริเวณใกล้เคียงโดยรอบปราสาท เช่น การปั่น จักรยาน เส้นทางท่องเที่ยวป่าธรรมชาติ การแข่งขันการวิ่งในภูมิภาค เป็นต้น

วิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

1. โอกาส (Opportunities) ในปัจจุบันสถานการณ์ตามแนวชายแดน อยู่ในสถานะที่สงบ ฝ่ายกัมพูชามีการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวตามแนวชายแดน การส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทยก็เป็นนโยบายหลักของรัฐบาล โดยเฉพาะการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งโบราณสถานที่สำคัญ รวมทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ ที่จะช่วยเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. อุปสรรค (Threats) ยังขาดการวางแผนการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ ในการเตรียมรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และขาดงบประมาณสนับสนุนในการบริหารจัดการพื้นที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

ทางเลือกกลยุทธ์

จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ได้ จุดแข็ง (Strengths) ใน ด้านเจ้าหน้าที่ (Staff) จุดอ่อน (Weaknesses) ด้านโครงสร้าง (Structure) และด้านทักษะ (Skills) ปัจจัยภายนอก ได้โอกาส (Opportunities) ด้านเทคโนโลยี (Technological) สื่อสังคมออนไลน์ และนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว และอุปสรรค (Threats) ด้านการขาดการวางแผนที่เป็นระบบ

ผู้วิจัยจึงขอเสนอใช้กลยุทธ์แนวทางแก้ไข (WO Strategy) โดยการใช้โอกาส ลดจุดอ่อน เป็นแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถและส่งเสริมบทบาททหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการจัดการท่องเที่ยว บริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย ดังนี้

1. การวางกำลังควบคุมพื้นที่ ช่องทาง/ภูมิประเทศสำคัญ เพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่
2. ขยายผลการเก็บวัตถุระเบิด บริเวณโดยรอบตัวปราสาท ที่จะใช้เป็นพื้นที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้ปลอดภัย 100%
3. ส่งเสริมการบูรณาการของกำลังพลที่ประจำการบริเวณแนวชายแดน กับส่วนราชการในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดบริบท และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้มากขึ้น
4. อบรมความรู้ทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดีของโบราณสถาน ปราสาทตาเมือน-ตาควายให้กับกำลังพล รวมทั้งให้มีการพบปะพัฒนาสัมพันธ์กับฝ่ายกัมพูชา เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในบริเวณปราสาท

5. อบรมความรู้ในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในโลกสังคมออนไลน์

6. สนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น วังเทรล ปั่นจักรยาน

7. สนับสนุนให้ประชาชนมีรายได้เสริมจากการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยว

8. แสวงหาความร่วมมือกับชุมชนในการปรับปรุงพื้นที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น ในการบริการนักท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ รวมทั้งร่วมวางแผน กับชุมชนในการช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ซึ่งเมื่อเหตุการณ์สงบเรียบร้อย ประชาชนมีรายได้ อยู่ดีกินดี ก็จะนำมาซึ่งความมั่นคงในพื้นที่

9. ที่สำคัญการวางแผนการบริหารจัดการที่เป็นระบบ โดยเฉพาะด้านการสนับสนุนงบประมาณ กำลังป้องกันชายแดนควรจะต้องจัดทำเป็นแผนแม่บทในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ในการจัดกิจกรรม หรือบริหารจัดการในการท่องเที่ยว

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการบริหารจัดการท่องเที่ยว กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวปราสาทตาเมือน-ตาควาย อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ มีความสอดคล้องกับนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกองทัพบก ซึ่งหลายหน่วยในกองทัพบกได้มีการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวในหน่วยทหาร ตามโครงการ Army Land ของกองทัพบก โดย พลโท พิชญ์ โชติสุต ผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวและกีฬากองทัพบก เปิดเผยว่า สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวและกีฬากองทัพบก ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ องค์การมหาชน หรือ ทีเส็บ จัดโครงการ Unseen Army Land : ดินแดนสุดมันส์ศรัทธาฐานทัพไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตทหารที่หลากหลาย นำเสนอภายใต้แนวคิด “สนุกสนาน ทำทาย คุ่มค่า และปลอดภัย” ที่ทางกองทัพบกได้พัฒนาและคัดสรรแหล่งท่องเที่ยวในเขตทหารที่มีอยู่ทั่วประเทศครอบคลุมกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย สไลด์ อาทิ การท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการและผจญภัย การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ การท่องเที่ยวเพื่อฝึกอบรม การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและการกีฬา การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ เป็นต้น ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ทุกเพศ ทุกวัย รวมถึงกลุ่มบริษัทหน่วยงาน องค์กร⁶

ข้อมูลสนับสนุนงานวิจัย

บริบทในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย ด้วยสภาพพื้นที่เป็นแหล่งโบราณสถาน และมีที่ตั้งอยู่บริเวณแนวชายแดนซึ่งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ ทำให้สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของบริเวณรอบๆ ตัวปราสาทยังเป็นสภาพป่าไม้ที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์และสวยงาม การส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้จึงควรเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการบริหารจัดการท่องเที่ยว กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวปราสาทตาเมือน-ตาควาย จังหวัดสุรินทร์ จากการศึกษ พบว่านอกจากทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนนั้น มีการสับเปลี่ยนกำลังกันปีละหนึ่งครั้งเพื่อเป็นการหมุนเวียนกำลังพลปฏิบัติภารกิจ และยังขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ อารยา อินคชสาร (2554) กล่าวว่า

การโฆษณา ประชาสัมพันธ์เพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยว เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการ พัฒนาการท่องเที่ยว⁷ และอีกบทบาทหนึ่งที่สำคัญของการส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการท่องเที่ยว คือการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรพร จันตะนี (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของชุมชน พบว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวทั้งด้านการวางแผน การผลิตสินค้า และกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว การเรียนรู้แนวทางและการแก้ปัญหาของชุมชน เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว⁸

นอกจากการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนแล้ว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว บริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย ยังเป็นสิ่งสำคัญ โดยการพัฒนาด้านสิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จัก และเป็นที่ยอมรับในการมาเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยวมากขึ้น นอกจากนี้คือปรับปรุงดูแลรักษาความสะอาด สถานที่, วัสดุอุปกรณ์ที่ให้บริการนักท่องเที่ยว สำหรับด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ต้องการให้พัฒนามากที่สุดคือ ปรับปรุงสภาพเส้นทางที่เชื่อมระหว่างปราสาทตาเมือน และปราสาทตาควาย ซึ่งยังเป็นทางลูกรัง ในภูมิประเทศ เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความปลอดภัยในการเดินทาง มีป้ายบอกทาง/ป้ายนำทางในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจน มีการจัดหรือเพิ่มการบริการที่พึงสำหรับนักท่องเที่ยวทั้ง ความเพียงพอของจำนวนถังขยะ ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ต้องพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่มีอัธยาศัยดี มีความรู้ความสามารถในการให้บริการและให้ข้อมูลประวัติศาสตร์ที่สำคัญในพื้นที่และข้อมูลทางโบราณคดีของปราสาทตาเมือน-ตาควาย พัฒนา ปรับปรุงแก้ไขสาธารณูปโภคพื้นฐาน โดยเฉพาะห้องน้ำให้มีปริมาณเพียงพอ สะอาด สอดคล้องกับแนวคิดของ กฤติยา จักรสาร (2545) กล่าวว่า การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน⁹ โดยมีการปกป้องและรักษา เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีขอบเขตการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกส่วนของการท่องเที่ยว เช่น 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องดำรงอยู่ได้ 2) มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมเยื่อนอย่างสม่ำเสมอ 3) ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย 4) กิจกรรมการบริการมีกำไรแม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ ต้องไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม นอกจากแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเองแล้ว การพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวในด้านแหล่งท่องเที่ยวคือชุมชนต้องเตรียมความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรม ชุมชน มีการจัดสรรสิ่งที่มีอยู่ไปใช้ในการจัดการ

ท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยไม่ทำลายระบบนิเวศของธรรมชาติและตระหนักถึงการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาสู่ความเป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ชนิษฐา ใจเป็ง (2020) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวในเขตทหาร โดยหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษในจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษมีทรัพยากรทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นอันอุดมสมบูรณ์ อีกทั้ง ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ มีจุดแข็งในด้านภูมิทัศน์ รวมถึงทัศนียภาพที่สวยงาม การสร้างแผนกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวคือ พัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในเขตทหาร สร้างเครือข่ายพันธมิตร และประสานงานระหว่างหน่วยงานทหารในจังหวัดลพบุรี อีกทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในด้านการท่องเที่ยวซึ่งเกิดประโยชน์ต่อการจัดการท่องเที่ยวในเขตทหารอย่างแท้จริง¹⁰ สอดคล้องกับแนวคิดของ พรพรรณรัตน์ เจริญรัตน์ และ ศิริเพ็ญดาบเพชร (2563) ที่กล่าวว่า แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ทหาร สามารถทำได้ใน 3 ด้าน ได้แก่ การกำหนดภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ทหารให้ชัดเจน การกำหนดนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว¹¹ สำหรับการกำหนดภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ทหารสามารถนำเอาจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความเป็นพื้นที่ทหาร กิจกรรมนันทนาการแบบทหาร และมรดกทางทหาร มาใช้ในการสร้างภาพลักษณ์ให้นักท่องเที่ยวจดจำถึงจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ทหาร โดยความเป็นพื้นที่ทหารนั้นเป็นการบ่งบอกถึง ลักษณะของพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่เป็นทหาร เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาแล้วสามารถรู้สึกถึงความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นอย่างชัดเจนด้วยความ เป็นพื้นที่ทหารเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยวเป็นเจ้าหน้าที่ ทหารอาชีพจึงมีความเชี่ยวชาญในงานของตนและได้รับการฝึกฝนด้านวิชาทหารมาเป็นอย่างดีสอดคล้องกับ Huntington (1957) ที่กล่าวว่าการเป็นทหารอาชีพนั้นจะต้อง ประกอบไปด้วย 3 สิ่งคือความเชี่ยวชาญ (Expertise) โดย ทหารมีความชำนาญ ทั้งทางด้าน ทฤษฎีคือหลักการแนวคิดทางทหาร และด้านปฏิบัติคือความชำนาญการในการปฏิบัติการทางทหารตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและทหารอาชีพจะต้องมีความสามารถในเรื่องที่ทำ อยู่ในระดับมาตรฐานที่ต้องการ ความรับผิดชอบ (Responsiveness) ทหารอาชีพจะต้องมีความรับผิดชอบในภารกิจหน้าที่ ที่ได้รับมอบไม่ว่าภารกิจหรือหน้าที่นั้นจะอยู่บน ความเสี่ยงหรือต้องนำชีวิตเข้าแลกรับผิดชอบต่อสังคม ทำงานด้วยความประณีตและ ซำนาญโดยคำตอบแทนไม่ใช่ความมุ่งหมายหลักและการให้ความร่วมมือและรักหมู่คณะ (Corporateness) ทหารอาชีพจะต้องให้ ความร่วมมือกับหน่วยของตนเองด้วยความจริงใจ

กระทำด้วยความทุ่มเท โดยใช้ความพยายามเต็มความสามารถทั้งร่างกายและจิตใจ¹² จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ทหารมีความเชี่ยวชาญทั้งหลักการและการปฏิบัติทางทหารรวมไปถึงมีความรับผิดชอบในทุกๆ ภารกิจที่ได้รับมอบหมายและความรักใคร่ในหมู่คณะ ดังนั้น การส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย ให้สอดคล้องกับนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกองทัพบกจึงเป็นการส่งเสริมบทบาทหน้าที่ความเป็นทหารอาชีพอีกด้านหนึ่งด้วย

ด้วยบริบทของพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย ที่มีทั้งจุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการส่งเสริมบทบาทและการพัฒนาขีดความสามารถของทหารประจำการ ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ภารกิจหลักในการป้องกันชายแดนโดยการปฏิบัติตามกรอบพันธกิจ 5 ประการของกองทัพบกถือว่าเป็นหน้าที่หลัก สำหรับการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการท่องเที่ยวนั้นถือว่าเป็นภารกิจเสริมที่มีความสำคัญอีกด้านหนึ่งที่จะเสริมช่วยให้การรักษาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนนั้นได้ปรับเปลี่ยนบริบทจากการใช้การวางกำลังทหารประจำการและการวางอาวุธยิง เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยให้นักท่องเที่ยวและประชาชนที่มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวตามแนวชายแดนนั้นเข้าใจบทบาทของทหารชายแดนและเกิดความรักทรัพย์สินสมบัติของชาติมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการส่งเสริมให้ส่วนราชการและประชาชนเข้ามามีบทบาท ร่วมร่วมในการจัดการพื้นที่¹³ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และมีรายได้เสริมจากการจัดการท่องเที่ยวมาสู่ชุมชนนั้น จะทำให้เกิดความมั่นคงในพื้นที่อย่างยั่งยืนอีกทางหนึ่ง

บทที่ 4

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการหาแนวทางการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลที่เป็นทหารประจำตามแนวชายแดนบริเวณพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาสภาวะแวดล้อมบริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย 2) เพื่อศึกษาบทบาทขีดความสามารถของทหารประจำการและบทบาทด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการจัดการท่องเที่ยว บริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย

แนวทางการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลที่เป็นทหารประจำตามแนวชายแดนบริเวณพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย โดยใช้การวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 -2580 ในเรื่องของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และการส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) ประเด็นการท่องเที่ยว รวมทั้งแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ตลอดจน เอกสารงานวิจัย และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis ทำให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถของทหารประจำการในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดนบริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย โดยจำแนกตามบริบทได้ดังนี้

1. ด้านพื้นที่ มีจุดแข็งที่เหมาะสมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นแหล่งโบราณสถาน อารยธรรมขอมโบราณ¹⁴ บริเวณโดยรอบ เป็นป่าเบญจพรรณที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้เป็นอย่างดี

2. ด้านความมั่นคง ปราสาทตาเมือน-ตาควาย ตั้งอยู่บริเวณแนวชายแดนซึ่งยังไม่มีความชัดเจนเรื่องเส้นเขตแดน และยังเป็นพื้นที่อ้างสิทธิ์ทั้งฝ่ายไทย และฝ่ายกัมพูชา กำลังทหารที่ประจำการอยู่บริเวณปราสาท มีภารกิจในการป้องกันชายแดน

โดยการปฏิบัติตามพันธกิจ 5 ประการของกองทัพบก โดยเฉพาะการเฝ้าตรวจชายแดน และการพัฒนาสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากการลาดตระเวนเฝ้าตรวจของกำลังพลที่ประจำการอยู่ในพื้นที่แล้ว การส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณปราสาทและพื้นที่โดยรอบๆ ยังเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ ที่จะเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคง ในพื้นที่อีกด้วย

3. การพัฒนาขีดความสามารถให้กับทหารที่ประจำการในพื้นที่ มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง โดยการ อบรม ให้ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ในพื้นที่ และความรู้ ด้านโบราณคดี ตลอดจนการส่งเสริม ให้มีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการท่องเที่ยว อย่างเป็นระบบ

4. การพัฒนาความสัมพันธ์กับฝ่ายกัมพูชา จะเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดี ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ลดความหวาดระแวงซึ่งกันละกัน ตลอดจนเป็นการสร้าง ภาพลักษณ์ที่ดีของทั้งสองประเทศให้ปรากฏแก่สายตาของนักท่องเที่ยว

5. การส่งเสริมให้กำลังพลนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริม และเชิญชวนนักท่องเที่ยว ให้มาท่องเที่ยวตลอดจนให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะ ทางสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ปัจจุบันดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวางมากขึ้น

6. การส่งเสริมบทบาทหน้าที่ในการจัดการท่องเที่ยวโดยเฉพาะพื้นที่บริเวณ โดยรอบตัวปราสาท โดยการจัดให้มีกิจกรรมในการท่องเที่ยว เช่น การเดินป่าเพื่อศึกษาธรรมชาติ การจัดกิจกรรมปั่นจักรยาน การวิ่งในภูมิประเทศ โดยกำลังทหารที่ประจำการในพื้นที่ ร่วมกับ ส่วนราชการในพื้นที่ และผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่จะช่วยส่งเสริมสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วม ระหว่างทหารในพื้นที่และประชาชนในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการพื้นที่ให้เกิดความมั่นคงในพื้นที่

7. การสนับสนุนด้านงบประมาณ กองกำลังป้องกันชายแดน ควรจะต้อง จัดทำแผน โครงการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ปราสาทตาเมือน-ตาควาย ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการเสนอ แผนงบประมาณประจำปี รวมทั้งเสนอโครงการในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การจัดการแข่งขันวิ่งเทรลในพื้นที่ชายแดน การปั่นจักรยานตามเส้นทางชายแดน เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ กับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองท้องถิ่น การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เป็นต้น

8. หากฝ่ายไทยชิงความได้เปรียบในการดำเนินการในการบริหารจัดการ พื้นที่ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการดำเนินการใดๆ จะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ในการอ้างสิทธิ์ในพื้นที่ จึงจะทำให้ฝ่ายไทยได้เปรียบในการเจรจาต่อรองในอนาคต

โดยสรุป ประเด็นสำคัญของการส่งเสริมบทบาทของทหารประจำการและพัฒนาขีดความสามารถทหารประจำการในพื้นที่ชายแดนในการบริหารจัดการท่องเที่ยวปราสาทตาเมือน-ตาควาย จังหวัดสุรินทร์ นอกเหนือจากการเฝ้าตรวจ และลาดตระเวนแล้ว การส่งเสริมความเข้มแข็งในเขตชายแดนด้านการท่องเที่ยว จะช่วยเสริมให้มีความอ่อนตัวในการปฏิบัติงาน และเฝ้าระวังในเขตชายแดนได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ทหารที่ประจำการในพื้นที่ชายแดน บริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย สามารถนำแนวทางการส่งเสริมบทบาทและการพัฒนาขีดความสามารถจากงานวิจัยนี้ ไปใช้ ในการบริหารจัดการท่องเที่ยว เพื่อเสริมช่วยด้านความมั่นคงในพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตาม ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ(พ.ศ. 2566-2580) ประเด็นการท่องเที่ยว ตลอดจนนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกองทัพบก

1.2 ทหารประจำการตามแนวชายแดนควรพัฒนาขีดความสามารถด้านเทคโนโลยี โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นการเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์อย่างแพร่หลาย ตลอดจนการอบรมความรู้ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีเกี่ยวกับปราสาทตาเมือน-ตาควาย

1.3 ทหารประจำการตามแนวชายแดนควรจะต้องประสานการปฏิบัติ และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในพื้นที่ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและการท่องเที่ยวบริเวณตัวปราสาทและพื้นที่โดยรอบ ไม่ใช่ฝ่ายทหารมีบทบาทเพียงฝ่ายเดียว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในส่วนทหารที่ประจำการในพื้นที่ชายแดนบริเวณปราสาทตาเมือน-ตาควาย ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งต่อไป อาจพิจารณาศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามแนวชายแดนอื่นๆ เช่น จุดผ่านแดนที่สำคัญ หรือจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าอื่นๆ ที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชา

2.2 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นรูปแบบเฉพาะสำหรับการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนดขึ้น หากการวิจัยครั้งต่อไปต้องการข้อมูลเชิงลึกอาจใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ หรือหากต้องการข้อมูลเชิงสถิติในปัจจุบันต่างๆ ก็ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ

2.3 ในการวิจัยครั้งนี้ เนื้อหาเจาะจงไปที่ยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บท ประเด็นการท่องเที่ยวที่ทหารที่ประจำการตามแนวชายแดนมีบทบาทส่งเสริม และส่งผล ต่อความมั่นคงในพื้นที่ ในครั้งต่อไปอาจเจาะจงเนื้อหาในด้านความมั่นคงตามแนวชายแดน ด้านอื่น เช่น ปัญหายาเสพติด การแก้ไขปัญหาความยากจนในพื้นที่ชายแดน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

1. กฤษฎา พิณศรี. การศึกษาศิลปกรรมแบบเขมรในจังหวัดสุรินทร์.สุรินทร์: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุรินทร์. (2548).
2. สุชาดา วงษ์ชัยภูมิ .รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพของจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน. (2551: 48).
3. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 [อินเทอร์เน็ต]. 2561. [เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://shorturl.asia/SV8kG>
4. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม). [อินเทอร์เน็ต]. 2566. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://shorturl.asia/supU6>
5. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570). [อินเทอร์เน็ต]. 2566. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2567]. เข้าถึงได้จาก<https://shorturl.asia/lt8E9>
6. สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวและกีฬากองทัพบก.โครงการ Unseen Army Land : ดินแดนสุดมันมหัศจรรย์ฐานทัพไทย.[อินเทอร์เน็ต]. 2566. [เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.ryt9.com>
7. อารยา อินคชสาร. การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทางธรรมชาติจังหวัดบึงกาฬ.มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (2554).
8. ภัทรพร จันตะนี. การประเมินมูลค่าเพิ่มจากการพัฒนาศักยภาพ การบริหารจัดการ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชน.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2554).
9. กฤติยา จักรสาร. การส่งเสริมความรู้พื้นฐานด้านพฤกษศาสตร์ให้แก่มัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มคุณค่าทางการท่องเที่ยว. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2545).
10. ชนิษฐา ใจเป็ง. การจัดการท่องเที่ยวในเขตทหารโดยหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี. มหาวิทยาลัยคริสเตียน. (2563).
11. ศิริเพ็ญ ดาบเพชร. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามรอยภาพยนตร์ด้วยแรงบันดาลใจ จากคุณค่าของวรรณกรรม. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2563).

12. เอนกชัย เรืองรัตนกร. ธุรกิจกองทัพกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในเมือง
ในเมียนมา ค.ศ. 1958 - 2020. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563).

13. พรรษรัตน์ เจริญรัตน์ และ ศิริเพ็ญ ดาบเพชร. (2563). แนวทางการพัฒนากลยุทธ์
ทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ทหาร กรณีศึกษา โรงเรียนนายร้อย
พระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก.เอกสารสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ
มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2563. วันที่ 1 พฤษภาคม 2563. หน้า 701 - 712.

14. จังหวัดสุรินทร์. เส้นทางอารยธรรมมรดกล้ำค่าสุรินทร์.สำนักงานจังหวัดสุรินทร์ :
มปพ. (2556).

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก วิเชียร เรืองแสน
วัน เดือน ปีเกิด	15 กรกฎาคม 2518
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พ.ศ. 2543	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2553	หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก (ชุดที่ 88)
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2543 - 2545	ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 23
พ.ศ. 2545 - 2548	ผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 23
พ.ศ. 2549 - 2552	นายทหารยุทธการและการฝึก กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 23
พ.ศ. 2555 - 2557	รองผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 23
พ.ศ. 2557 - 2560	หัวหน้าฝ่ายยุทธการ กองพลทหารราบที่ 6
พ.ศ. 2560 - 2563	ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 16
พ.ศ. 2563 - 2566	เสนาธิการกรมทหารราบที่ 16
ตำแหน่งปัจจุบัน	
พ.ศ. 2567 - ปัจจุบัน	รองผู้อำนวยการกองยุทธการ กองทัพบกที่ 2